(ה) אלא דאמרה קונם הנאת רחיצה עלי אם ארחץ. פעם אחת שיאסרו לה לעולם כל הנאת רחיצה כגון כיחול ופירכוס וסיכה שהן לרבי רחיצה ואף רחיצה עצמה: נאסרי מיפר דיכי תעביד כו'. דקסברי רבנן דרחיצה הייט עטי עפש: ור"י סבר. אפשר בלא רחיצה ונגיוול דרחיצה לא חיישינן ואהכי קאמר דאין אלו נדרי עטי עפש: אי סבי. האיל דאוקמת (ג) דנדרה ברחיצה ולרבי יוסי דלא חיים לגיוול דרחיצה דליכא עטי עפש: ליתני סבי ר' יוסי אומר פנאי זה אין בו ענוי נפש. הא כל הנדר הזה אינו אלא על תנאי (ג) בתנאי שעוברת עובדת על הנדר דאי אפשר בשום ענין לקיות בו עטי עפש (האיל) דגיוול הוא לה ולא הוי עטי עפש (ר' יוסי ואמאי קנסיב לה בלשון עטי עפש דקאמר אין אלו נדרי עטי עפש מכלל דר' יוסי סבר איכא עטי עפש בהאי נדרא במקלת: אלא. לעולם לרבי יוסי רחיצה עמי הויא עטי עפש ומתניתין דהכא (ד) (בלאחר) עסקינן כגון דאמרה אם ארחץ היום דהייטו טעמא דרבי יוסי דאמר אין אלו נדרי עטי עפש דאפשר דלא אתיא לידי עטי עפש דלא רחיצה היום ולא מיתסרא הנאת רחיצה עלה ואיכא אלא גיוול דיומיה דמכאן ואילך רחיצה כל אימת דבעיא והשתא ליכא למיפרך לר' יוסי ליתני זה דקאמר לר' יוסי גיוול רחיצה לזמן מרובה הוי נדרי עטי עפש ולהכי קתני בלשון הנדר והייט טעמא דלא פריך הכא כדפריכינן לעיל לר' יוסי דלמא רחיצה היום ומיתסרא הנאת רחיצה עלה דר' יוסי חיים לגיוול מרובה משום דהתם לא אמרה אלא אם ארחץ סתם ואיכא למיחש דלמא רחיצה אבל הכא דאמרה היום ותו לא ליכא למיחש דלמא רחיצה באותו היום והוא הדין דאפשר לאוקמה עמי דאמרה הכי בתירוץ זה קונם פירות עולם עלי אם ארחץ היום אלא משום דשבקה להיתי ואיירי בהנאת רחיצה מוקים זה עמי בהנאת רחיצה:

שנית

מיפר אע"פ שלא חל הנדר ואמאי הא התם אכתי לית לה לא לער עטי עפש ולית בה עמי משום דבריס שביעו לביעה אלא קושיא היא דהתם אלו בדידה קאי להגלל מעטי עפש דדלמא מגרש לה בעלה אבל היכא דתליא נדרה ברחיצה לפוס מאי דקס"ד בריס סוגיין דרחיצה לית בה עטי עפש בדידה קאי: אי הכי ליתני הכי ר' יוסי אומר תנאי זה אין בו משום עטי עפש. פי' הרב ר' יוגה דהשתא דתנא אין אלו נדרי עטי עפש מקמע דמשום שאין הגדר עטי עפש לא יפר אבל אי נדרה מידי דאית ביה עטי עפש יפר ולית דכיון דבתנאה ליכא עטי עפש אפי' נדרה בפירות עולם לא יפר ודאמרינן בריס סוגיין למה לה הפרה לא תרחץ ולא ליתסרו פירות עולם עלה: אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ היום דלתנא קמא גיוול דחד יומא שמיה גיוול ומש"ה יפר דהיכי תעביד וכדכתיבנא לעיל. ור' יוסי סבר גיוול דחד יומא לא שמיה גיוול. הילכך לא יפר דמלי מוקמא נפשה חד יומא שמיה גיוול ומש"ה יפר דהיכי תעביד וכדכתיבנא לעיל. אי הכי ליתני ר' יוסי אומר תנאי זה אין בו עטי עפש מקמע דמשום דאי הוה תני הכי הוה משמע עטי עפש הוא דלא הוי אבל דבריס שביעו לביעה הוי דהאי ליתנא הכי משמע דדמוכח לקמן בהדיא וגיוול דחד יומא לר' יוסי אפילו מדבריס שביעו לביעה לא הוי כך פי' הרב ר' יוגה ז"ל. וכ"ת אכתי קשיא דכיון דר' יוסי לא פליג אלא אגיוול דחד יומא אבל גיוול דלעולם מודי ביה דהוי עטי עפש היכי א"ל יוסי אין אלו נדרי עטי עפש דהא בעיקר הנדר עטי עפש יש בו וכדמקשינן בריס שמעתין? תירץ הרב ר' אליעזר דליתא דר' יוסי אלעזר ר' יוסי אלעזר דלעולם עמי פליג והכי קאמרינן ר' יוסי סבר גיוול דחד יומא לא שמיה גיוול ולא חש תנא לאשמועי' בהדיא מידי אלא גדולה מזו קאמר שאין אלו נדרי עטי עפש כלומר דרחיצה גופה לית בה עטי עפש כלל ולפירוש של הרב ר' יוגה ז"ל אתי ליה שפיר טפי דבגיוול דחד יומא פליג דאפילו משום דבריס שביעו לביעה לית ביה וברחיצה דלעולם פליג דאין אלו נדרי עטי עפש מיהו דבריס שביעו לביעה הוויין ומכללא משמע דכיון דאפילו ברחיצה דלעולם ליכא עטי עפש ממילא דחד יומא אפילו דבריס שביעו לביעה עמי לא הוי, זה ל"ל, וסוגיין לקמן עמי מוכחא דלר' יוסי אפילו ברחיצה דלעולם עמי ליכא עטי דמקשינן דר' יוסי אדר' מדקאמר דכבישתם קודמת אלמא דס"ל דרבי יוסי במתניתין אכולה רחיצה פליג דליכא עטי דאי לא מאי קושיא:

שנית

לא מכמון אית לה גיוול. כלומר עטי עפש הוא ור' יוסי סבר אפשר דלא אתיא כלל גם אם רחיצה פעם אחת ומיתסרא (בכלל) [בכל] רחיצה לגיוול בהאי לא מיים דבהאי לא הוי עטי: ולרבי הכי רבי יוסי אומר תנאי זה אין בו עטי עפש. כיון שיש עטי עפש בקיום התנאי שגם קודם שעברה התנאי היא נמצאת מבחוצה כדי שלא יהא עליה איסור רחיצה הלכך היה לו להזכיר התנאי [ולא הגדר] אז לא היה לו לומר רק ר' יוסי אומר לא יפר: אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ היום. דלרבנן גם מניעה מלמחוץ היום עטי הוא ומיפר: ור' יוסי גיוול דחד יומא לא שמיה גיוול. משמע דמיגיעות יום א' הוא ולא הוי עיטוי אבל במניעת [עולם] הוי עיטוי ולא יתכן דבפרק המדיר מוכח מיניה דלר' יוסי אמרי' רחיצה אין בה עיטוי ואם דלקמן פריך ממילתא דהכא דר' יוסי אמילתא דלקמן, [נוף כולו] לכ"ש לאיכא לסר ואמאי פריך האמרת רבי יוסי לא אמר אלא בהרחצת יום אחד ואית דגרסי ורבי יוסי לגיוול לא מיים [בכל אפילו היכא] דמיתסרא לעולם ברחיצה לא הוי גיוול דקיים ליה להש"ס דברחיצה ליכא עטי לרבי יוסי כלל מדקאמר אין אלו נדרי עיטוי עפש משמע שאפי' מעבור בתנאי אין עטי עפש בנדר זה בכל והכא ס"א אמרין גרס ורבי יוסי גיוול דיומיה לא שמיה גיוול. כלומר לא תש בתנאי להזכיר גיוול דיומיה לכך לא אמר אין בתנאי עטי עפש שאין זה אידום דדבר פשוט הוא אלא גדולה מזאת השמיעו אין נדר יכול להיות של עטי עפש:

שנית

עטי עפש ולהכי לא קאמר תנאי זה אין בו עטי עפש: אם לא אמרן היכי דמי. באיזה לשון אמרה שמא איסור רחיצה:

*) ר"ת ואין מסקינן לעיל היכא דליכא עיטוי אפש בתנאי אין מיפר לה. **) שייך לע"ב

תוספות

אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ. פעם אחת דפעם לאשמועה יכולה לרמון בהיתר: מיתסרא רחיצה עלה. ועטי עפש הוא דמשמע סבר דרחיצה הוי עטי עפש דמתמיהה עמי דקאמר לא ארחץ מפרעי' לאתסיתין דתלה רחיצה בפירות דאי לאו הכי לא הוי עטי: לא הוי עטי. פי' הרא"ש דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ. פעם אחת דפעם לאשמועה יכולה לרמון בהיתר: מיתסרא רחיצה עלה. ועטי עפש הוא דמשמע סבר דרחיצה הוי עטי עפש דמתמיהה עמי דקאמר לא ארחץ מפרעי' לאתסיתין דתלה רחיצה בפירות דאי לאו הכי לא הוי עטי:

פי' הרא"ש

אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ. וס"ל השתא הוי עטי ופעם אחת יכולה לרמוז בהיתר ואחת ולאלה תתסר ברחיצה לעולם הלכך אפר לה לאלתר לרבנן לאמרי לקמן דבעל לאמרי' לקמן דבעל אפר אע"פ שלא חל הנדר ולר' נתן דאמר אינו אפר עד שיחול הנדר תרחץ ותתסר ואח"כ יתיר לה ור' יוסי סבר אפשר דלא רחיצה ונגיוול לא חיים דמיתסרא רחיצה לא הוי עטי עפש: אי הכי דמיתסרא רחיצה לא הוי עטי עפש: דהוה משמע הא לרבנן איכא עטי עפש בתנאה ומש"ה אפר ומדלא מני הכי משמע לרבנן אפי' ליכא עטי עפש בתנאי כיון דבנדר איכא עטי עפש מני אפר וקאמר ליה ר' יוסי נדר נמי ליכא עטי עפש, דרחיצה לא חשיב עטי *(ולאמאי דמסקינן לעיל דאפר לא איכא עטי עפש בתנאה אין מקיימינן ליה) והוה ליה לאיתני תנאי זה אין בו עטי עפש דמשמע לרבנן כיון שיש בתנאי עטי עפש אפר ר' היכי דלא תפעי אליבא דרבנן לאמרי לאפי' ליכא בתנאי עטי עפש כיון דבנדר איכא עטי עפש מני אפר והא לא שמעינהו לאמרי הכי הלכך הוי ליה לאיתני תנאי זה כו' דמשמע מינה דלא מני אפר אליבא דרבנן אלא דאיכא דאיכא בתנאה עטי עפש: אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי [לעולם] אם ארחץ היום. דהשתא בתנאי דהייטו רחיצה היום ליכא עטי עפש אלא גיוול דקרו לה מעולתא כדאמרינן בפרק המדיר (כתובות עח:) כגון דתליגהו לקישוביה בתשמיש המטה דאמרה הנאת תשמישן עלי אם אתקשט ופריך לא אתקשט ולא תאסר ומשני א"כ קרו לה מעולתא אלמא לר' יוסי אע"ג דקישוט לא הוי דברים שביעו לביעה אליבא דכל היכא דתליגהו לתשמיש המטה בקישוט כיון דמיתסר קישוט הוי גיוול אלי אפר ה"נ לרבנן כיון דתליגהו לרחיצה עטי ברחיצה היום דהוי גיוול אלי אפר ור' יוסי סבר גיוול דחד יומא לא אפר ואי אפשר ר' יוסי לא אפר אלא אם אמרה אם ארחץ היום דהוי עטי עפש בנדר אבל אם אמרה אם ארחץ סתם אפר לעולם נדר זה אין בו עטי עפש בנדר אבל